

Միթէ վերջապէս, երկար փորձերից յետոյ էլ, Կ. Պօլսի ինտելիլէնտ՝ գործող դասը չը համոզ-վեցաւ, որ Կ. Պօլսւմ հետաձ շայտտանի ցա-ւերին, նրա իրական պէտքերին կարեւոր դար-ման տալը, իրան անհարկն է,—մի ճշմարտու-թիւն, որ միշտ կրկնու՞մ էր Հ[Մալք]ը իր տաս-նամասն ցուտթեան չրճանում:

Չենք տարակուսում, որ «Դշակը» կը շտապի իր անեղիքն անել:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՆՁԱԿԱՅ մեզ գրում են: «Գանձակում այս
ժամ բեզովելը մեծագնով է ծախվում. դա հե-
տեանք է նրան, որ այստեղ մարդու կեանքը
ապահով չէ առաջակութիւններէլ: Արդու զը-
լուի կտրելու հաստարկել է այժմ սոխի զլի-
կտրելուն: Ո՞վ կարող է ուրանալ վերջին ժա-
մանակների գրեթէ չը տեսված և չը լսվա-
նառաջացանութեան լաճախակի կրկնվելը»:

Ահզ հաղորդում են Գետաշենից որ այդ գիւղի հոգևոր զարթոյն այժմ փակկած է, ուսուցիչը չկինկու պատճառով: Այս մասին մեր թղթա կիցը հրաւիրում է թեմական տեսչի ուշադրու թիւնը:

Ինչպէս մեզ հաղորդում է ՆՈՒԽՈՒ մեր թղթակիցը, նուխեցիները շատ առատաձեւուն եւ փող վաճառելու մէջ մի քանի զէպքերու, ինչպէս օրինակի համար քէֆ անելում, թուղթ խաղալում եւ այլն: Իսկ զբքի կամ լրագրի համար կօպէկն անդամ խնայում են: Մինչև անգամ երբ նուխեցին հետաքրքրված է մի լրագրի կարգաւ, այն ժամանակն էլ ախառում է ուրիշից ձրի վերցնել եւ կարգաւ, բայց ինքն կախառէ փող չը վճարել: Եթէ բոլոր հայերն ու ուխեցիներ լինէին, աւելացնում է մեր թղթակիցը, ոչ մի հայոց լրագիր գոյութիւն չէ ունենալ, որովհետեւ բաժանորդ չէր ունենալ «Մշակ» մի քանի օրինակ է ստացվում Նոսիսում, իսկ «Վեղուն» միայն մի օրինակ ամբողջադաբում, ինչպէս հաւատացնում է մեր թղթակիցը:

ՆՈՒՆՈՒՑ մեզ գրում են, «Ընթերցողների հետևելիքը և առաքելի վանքում կենում Ոհան վարդապետը, որ 120 տարեկան մի ծերունի է, Հայր սուրբի ղեկը ղուարթ է, չար վաճառքներ աշխոյժ, խոսակցութիւնը պարզ կրակոտ, յիշողութիւնը թարմ Քսան վերջուրջը ցանկած տեղերը արեղան այցելում առանց յոգնելու» Նույնու ամենածեր վարդապետն են, որ երեսայ ժամանակ զարձեայ այլ ալս ժիր և ղուարթ են յիշում Հայր սուրբին

ԲԱՆԳՈՒԻՑ մեզ գրում են հոկտեմբերի 12-
ւնիցեկալ շաբաթ օր քաղաքային վարչութիւն
հրահրել էր ձանաւորներին որպէս զի առ
ջարկի նրանց չորս հարցեր վճեւելու համար,
քաղաքային վարչութիւնն և զիւանի համար նշ
նակված տարեկան ծախսը մսխված լինելու
նշանակված ծախսից աւելի արած է 200 բո
ւսայդ ծախսը կարօտ է, ի հարկէ, ձայնաւ
որի վաւերացման: Բ. քաղաքային այդին պ
պանելու համար նշանակված գումարը սպա
ված լինելով, նոր գումար է խնդրում այն
պահպանելու համար: Դեռ երրորդ և չորր
հարցերը չառաջարկած, թուրք ձայնաւորն
մինը ասաց, որ ձայնաւորներին փոյթ չէ,
նշմարիտ այդ բոլոր գումարները ծախսած
թէ ոչ, բայց եթէ ծախսած են, թող լինէ քա
ղաքային և վարչութիւնն անդամները՝ պահ
լրացնեն իրանց սեփական միջոցներից, զանի
դուձայից հաստատված նախաւաչից զուրս գ
մարն են ծախսել: Քաղաքապետը ի զուր
խատեց ձայնաւորներին համոզել, որ ընդուն

իր առաջարկություններ, բայց նրանք համաձայնվելով թուրք ձայնաւորի խօսքի հետ, հաստատ մնալին իրանց կարծիքի մէջ, Վարչութեան անդամներէից մին, տեսնելով որ առաջին և երկրորդ հարցերը այդպիսի ֆիւսակօ (անաջողութիւն) կրեցին, յայտնեց ձայնաւորներին թէ միւս հարցերի որոշումը կը յետաձգվի մինչև նշուած մասին ինժեներից իրովին տեղեկութիւն տաւալը: Սրանով և փակվեց նիստը: Եթէ մեր քաղաքային վարչութիւնը փոքր չ'լատէ ինքնաւարտութիւն ունենալ, անմիջապէս նրա բոլոր անդամները պէտք է հրաժարական տալին զուայի այդ տեսակ թերահաւատութիւնից յետոյ: Ժողովուրդը այլ ևս հաւատ չէ ընծայում քաղաքային վարչութեան գործողութեանը, բայց նրա անդամները մնում են պինդ իրանց պաշտօններում:»

«Աշակի» ներկայ համարում տպված թաղով
նամակի վրա ուշադրություն ենք դարձնում մեր
ընթերցողներին: Դա մի հայ արհեստագործի գրա-
նամակն է:

Պ. ԲԻՐԵՃՆԱՆԻ ԱՆԻ աւերակների ֆոտոգրաֆիական ժողովածուն համար ՄՈԶԿՈԿԵ, պլաստիկ ՄԵԼԵՆԻՆՆԵՐԻց ստացանք 20 բուլ և իր հասցենք պ. ԲԻՐԵՃՆԱՆԻՆ, որպես ռուսերի իր ժողովածուն Միայն իշեցնում ենք պ. ՄԵԼԵՆԻՆՆԵՐԻց որ նա պէտք է ռուսերի է փոստի ծախս 50 կոպեկ, որ կարող է ռուսերի փոստի մարկաներով:

«Միացեալ ընկերութեան» համար ստացան,
ԴԵՐԲԵՆԴԻՑ, պ. Գասպար Ամիրեանցից 1
ԸՆԴՈՒՄ:

Ստացանք բաժանորդագներ չժուրնալ զ'Որի
անձ լրագրի համար հետևեալ անձինքներէց
Դներընդից պ. պ. Գասպար Սմիթեանցից 5 ռուբ.
և Գուկաս Թարաշեանցից 5 ռ., Բազումից պ. Ս.
Զակ Եարամիշեանցից 8 ռուբլ., Առաջիկայ բաժն.
նորդական 1126 ռ. 53 կոպէկ զոմարի հետ կս.
նի 1144 ռ. 53 կոպ.

Վանից ասացած մի մասնաւոր նամակից տեղեկանում ենք, որ Թիֆլիսում հրատարակված Աւետիք Տէր-Գևորգեանցի «Հայաստանի աշխարհազոյրութիւն» դասագիրքը Թիւրքաց տէրութիւնը արգելել է Հայաստանի սահմաններէն անցկացնելու:

ՆՈՒՆՈՒՅ մեզ հաղորդում են որ այս վերջին
օրերը ցրտերը սկսվեցան Նուխու կողմերում
քաղաքային մերձակայ սարերում ֆինը հաս-
քողով է նստել, իստաֆին հարկաւորութեան
մէջընեցող անմիժապէս թանգացան:

Նույնու գաւառի ԴԷՑԲՈՒԱՂ, զիւղից մ
գրում են որ այդ գիւղի եկեղեցու գանձարկ
Աւետիս Մարտիրոսեանց ահա իւթ տարի է
և վարում է իր պաշտօնը և մինչև այժմ ոչ
տ կօպէկ արգիւնք չէ ցոյց տուել եկեղեցու
է Թղթակիցը հարցնում է թէ ուր են գնում փ
իկ զերբ:

Ստացանք արևելեան լեզուներէ առաջ ցէնը
պ. Ս. Մ. -ից 4 բուրբ բաժանորդագիրն Վիւրն
Դ'Որինան՝ լրացրիւ Առաջիկայ բաժանորդակ
ժողի հետ կանի 1148 բուրբ. 53 կօպէկ:

ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ՅՈՅՆԵՐԸ

11. Պատրիարք Հայրն իւր անուան տօնին
խմբութեան առթիւ կատարուած ընդ-
նեղութեան միջոցին, ազգայնոց վիճա-
մբայ ալ դիտողութիւններ րրած էր:

Արժանահաւատ ազրիւրէ մը կը տեսնուի
կանամբ թէ, երբ Յունաց գեր. Պատրիարք
Քահան փոխանորդը Ա. Պատրիարքին հա
յրացեր է թէ ինչ շիճակի մէջ են մեր
գային գործեր, նորին սրբաշնորհ թիւն ս
տասխաններ է թէ յանհունս գոհ է Ազգ

որ միշտ անկեղծ համակրանք յայտնած է
և կը յայտնէ իրեն, այլ յարեր է թէ Հայ
մեծառունք Յոյն մեծառանց չափ⁴ զոհողու-
թեան ոգի չունին զժբաղդաբար, զի Յոյնք
հաւատք ունին իրենց ազգութեան վրայ,
Հայք դեռ ոչ այնքան: Ազգին մէջ երկու
դասակարգ կայ, յարեր է Ս. Պատրիարքը
մին, երիտասարդութիւնն, որ ազգասէր է
և կը ցանկայ դարման տանիլ ազգային վի-
րաց, այլ զժբաղդաբար նիւթական մեծ մի-
ջոցներէ զուրկ է. միւսն, ազգին բարձրա-
դոյն դասն, որ նիւթական միջոցներ ունի
այլ ազգային պաշտօններէ և ծառայութիւն
ներէ կը քաշուի, մինչդեռ Յոյն հարուստ
աւելի քերմ ազգասիրութիւն ունին:

Յունաց Պատրիարքական փոխանորդն աշխատէս պատասխաններ է. Մեր ազգին համար ալ ձմարիտ կրնան ըմբռնուիլ ձեռքերս Սրբազնութեան գիտողութիւնները: Մեհարուստներու մէջէն միայն Զարիֆի և ուրիշ սակաւթիւք կօզնեն մեր Պատրիարքին, այլք անտարբեր կը մնան: Ահա ձէնէրի մէջ ուսումնարան մը կանգնելու ձեռնարկեցինք, և շէնքը դանդաղ յառակերթայ, ի չը զոյէ դրամական ձեռնտուութեան: Երբ ձեր Սրբազնութիւն կը լսէ թէ Յոյն հարուստք 10—15,000 ոսկի հանգանակիր են, թող չը կարծէ թէ ինքնաբար յուրիւրաւ են: մենք միայն գիտեալ թէ մեր Պատրիարքն ինչ տառապանքներ կը կրէ մինչև որ հանգանակութիւն յաջողի:՝

Յետոյ ճաշնադարձան վարժարանի, ապա
զայն դաստիարակութեան և ուրիշ խնդրոց
վրայ ալ խօսակցութիւնք տեղի ունեցեր
են, միշտ մի և նոյն համամտութեամբ
և համակրութեամբ:

(Uwufu)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Բոլոր ազատամիտ լրագրիւնները վերջ
ընտրութիւնների հետեւանքը համարում
վերջնական հարուած կառավարութե
համար: Հակա-պրօգրէսիստական օրգանն
ը միտնարում են իրանց փոքրամասն
թեան նշանաւոր ուժերով, հաստատակ
որ Բելլինի պրօգրէսիստական «փոքր
կուսակցութիւնը» անպատճառ կը քայքայ
վի հետեւալ ընտրութիւնների ժամանակ
Բոլոր մեծ և միջին քաղաքները իշխ
Բիմարկի քաղաքականութեան դէմ ձա
տունին Ամենից շատ յաղթվեցան ազգայ
ազատամիտները: Բայց պահպանողականն
ըր ևս կորցրին իրան մի քանի նախկ
պատգամաւորական տեղերը: Իշխան Բի
մարկի (կանցլէրի որդու) ընտրութիւ
Միւհհաուզենում միժնչի է համարվում Վ
ցիախտական կանդիդատները կրկնաբուէ
կութեան կենթարկվին Բելլինում, Դերզզ
նում, Լէյպցիգում, Յրանխօւրտում, Մա
դէմբուրգում, Նիւրնբերգում և Համբու
րգում Առաջուց կարելի է նախազույսի
որ առաջդէմ ազատամիտների կուսակց
թիւնը շատ կը զօրեղանայ ըէյխտագո
Բելլինի վեց ընտրողական շրջաններից չ
սում միացեալ ազատամիտները յաղթեց
իսկ ֆինացած երկուսում կրկնաքուէարկ
թիւն կը լինի ազատամիտների և սօցի
դէմօկրատների կանդիդատների մէջ: «Հա
պրօգրէսիստական» միութիւնը կատարե
պէս յաղթվեցաւ: Վերջին երկու շրջան
րից մէկը (շորթորդը) սօցիալ-դէմօկրատ
րին էր պատկանում, և եթէ նրանք վ
երորդումն էլ կը յաղթեն, այն ժաման
ը, ըէյխտագում սօցիալ-դէմօկրատները

աւելորդ ձայն կը ստանան: Հակա-ազատա-
միտների միութեան գործը դրած բոլոր ֆան-
քերից յետոյ մէկ այդպիսի հետեւանքը հա-
ւասար է վերջնականապէս յաղթվելուն:
Ներկայ ընտրողական կռիւը, ամենասաստիկը
կարելի է անուանել 1849 թւից մինչեւ
այժմ եղած կռիւների մէջ:

Վերջին ժամանակներում սօցիալ-դեմո-
կրատական կուսակցութիւնը շատ շրջան-
ներում վերջին տեղն ունէր բռնած, և
մինչև անգամ այնտեղ, ուր, ինչպէս Բեր-
լինի երկու շրջաններում, նա ընտրութիւն-
ների օրը նշանաւոր ու ժերով յայտնվեցաւ,—
ստիպւած էր բոլորովին չեզոք պահել իրան,
այնպէս որ նրա գոյութեանը հազիւ էին
հաւատում Անցեալ շարաիվայ կուռի մէջ
մասնակցում էին զիաւաւորապէս, մէկ կող-
մից ազատամիտները, միւս կողմից հակա-
պրօգրէսիստները, այսինքն բէակցիոնները
կղերականները, դիկտատուրայի կողմնակից-
ները, որոնք պետական սօցիալիզմ են երա-
գում, կամ, վերջապէս, բաղդախնդիրները

Հոկտեմբերի 28-ին, երեկոցան, Բերլինում ընարութիւններից յետոյ Հակասեմիտական կարգութիւններ պատահեցան: Մարդկանց խումբեր ման էին զալիս փողոցներում եւ աղաղակում էին հրէաների դէմ: Մի քանի տեղ նշանաւոր կոիւններ պատահեցան:

ՖԲԱՆՍԻԱ

Արտատպում ենք Վաթնէտառոյի Հափրու
առած ծառի աւելի նշանաւոր տեղերը
Ներկայումս, Ֆրանսիան, վերադարձնելով
ապահովելով իր ազատութիւնը, կարող
պարագայել իր բարոյական շահերի զարգա-
մամբ, որոնք, դեմօկրատիական հասարակ-
կութեան մէջ, յենված աշխատանքի վրա
են կարող բաժանված լինել ազգաբնակչո-
թեան նիւթական շահերից: Ահա թէ ինչ
համար մի քանի ժամանակից եւ աշխա-
տում եմ մօտենալ գործնական մարդկանց
բանեւորների ընկերութիւններին, գիմել-
մի կողմից այնպիսի մարդկանց, որոնք աշ-
խատում են իրենց միջոցներ շուկայի իրա-
նքով, ձեռքերի աշխատանքը, միւս կողմից—նրան-
ք, որոնք նուիրում են իրանց խելքը եւ եռանդ-
ը ձեռնարկութիւններին, որոնք կենդանա-
նում են աշխատանքը կապիտալ դնելով նրա-
ն մէջ եւ որոնք նրանց իսկական ազգայն-
այժ եւ դարձնում, ուրախութիւն պատճա-
ռելով Ֆրանսիային զգալ իրան ազգերի մ-
տառջինը (բուռն ծափահարութիւններ
Մենք բոլորս պարտաւոր ենք համարձակ
առանց շեղվելու. դիմել բարձր իդէալներ
եւ գնալ այդ ճանապարհով հաստատ քայլ-
քայլ, չը յափշտակվելով բաղդախնդրութեան
ողտով եւ երազներով, բայց եւ չը յուսահա-
ղվելով եւ չը սառչելով: Մենք տեսնում ենք
թէ ինչ է պակաս այս (Հափրան) նաւահա-
ղատին, որ կարողանայ մրցել ուրիշ նաւա-
ղատների հետ: Եւ մատնացոյց եմ
նում ոչ թէ մեր նաւահաղատների վր-
այլ նրանց վրա, որոնք մեր հանդէպ
գտնվում (ծափահարութիւն) աւելի բարձ-
ր եւ ոչ թէ միայն Հիւսիսային ծովի լճո-
ւայ կրկին բարձր, Բրէմէնում, Համբուրգ-
ւոյում ստեղծելով յետոյ, որոնք պատմվում է
եւ տպագրվում էին, ինչ, ճշմարիտ առա-
խարժեցի է խոստովանել, թէ ինչի հ-
մար էի գնացել Քերմանիա, եւ ինչ տես-
այնտեղ: Եւ ճանապարհորդում էի այնտե-
ղում ծանօթանալու համար Բրէմէնի, Համբուրգ-
ւայի, Լիւբեկի եւ Շտէտինի առեւտրական
հանգիստների զարգացման առաջադիմ-

